

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2020 m. spalio 21 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2018/0089(COD)

9573/20
ADD 1

CONSOM 114
MI 232
ENT 79
JUSTCIV 71
DENLEG 45
CODEC 626

TARYBOS MOTYVŲ PAREIŠKIMO PROJEKTAS

Dalykas: Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija siekiant priimti EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVĄ dėl atstovaujamųjų ieškinių siekiant apsaugoti kolektyvinius vartotojų interesus, kuria panaikinama Direktyva 2009/22/EB
– Tarybos motyvų pareiškimo projektas

I. ĮVADAS

2018 m. balandžio 12 d. Komisija pateikė Tarybai pirmiau nurodytą pasiūlymą ¹, grindžiamą SESV 114 straipsniu, taip pat komunikatą „Naujos galimybės vartotojams“ ir kitą pasiūlymą dėl direktyvos dėl vartotojų apsaugos taisyklių modernizavimo ² (kuris buvo priimtas 2019 m.).

Šiuo pasiūlymu dėl direktyvos modernizuojama ir pakeičiama Ieškinių dėl uždraudimo direktyva ³: nustatomos teisių gynimo priemonės ir uždraudimo priemonės, kurios būtų taikomos Sąjungos teisės pažeidimų, dėl kurių daromas poveikis vartotojų grupei, atveju.

Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę pateikė 2018 m. rugsėjo 20 d. ⁴ Europos regionų komitetas nuomonę pateikė 2018 m. spalio 10 d. ⁵

2019 m. kovo mėn. Europos Parlamentas priėmė poziciją per pirmąjį svarstymą ⁶, pasiūlydamas 108 Komisijos pasiūlymo pakeitimus. 2019 m. įvykus Europos Parlamento rinkimams pranešėjas Geoffroy DIDIER (PPE, FR) buvo paskirtas dar vienai kadencijai. Už pasiūlymą atsakingas Teisės reikalų komitetas 2020 m. sausio 9 d. nusprendė pradėti derybas su Taryba remdamasis per pirmąjį svarstymą priimta EP pozicija.

Vartotojų apsaugos ir informavimo darbo grupė pradėjo svarstyti pasiūlymą 2018 m. balandžio mėn. Per pirmąjį darbo grupės posėdį, kuriame svarstytas šis dokumentas, buvo išnagrinėtas Komisijos atliktas poveikio vertinimas. Atlikus šį nagrinėjimą paaiškėjo, kad delegacijos iš esmės pritaria atliktame poveikio vertinime Komisijos taikomiems metodams ir kriterijams.

2019 m. lapkričio 28 d. posėdyje Taryba (konkurencingumas) susitarė dėl bendro požiūrio ⁷; juo pirmininkaujančiai valstybei narei suteikti įgaliojimai vesti derybas su Europos Parlamentu.

¹ Dok. 7877/18 + ADD 1–5.

² Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/2161 kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/6/EB, 2005/29/EB ir 2011/83/ES, kiek tai susiję su geresniu Sąjungos vartotojų apsaugos taisyklių vykdymo užtikrinimu ir modernizavimu (OL L 328, 2019 12 18, p. 7).

³ Direktyva 2009/22/EB dėl ieškinių dėl uždraudimo ginant vartotojų interesus (OL L 110, 2009 5 1).

⁴ OL C 440, 2018 12 6, p. 66.

⁵ OL C 461, 2018 12 21, p. 232.

⁶ Dok. 7714/19.

⁷ Dok. 14210/19 + ADD 1.

2020 m. sausio 14 d., kovo 2 d. ir birželio 22 d. įvyko trys neformalūs trilogai. Per paskutinį trilogą teisėkūros institucijos preliminariai susitarė dėl bendro kompromisinio paketo.

Priėmus bendrą požiūrį, 2020 m. sausio 15 d., vasario 26 d., kovo 4 d. ir birželio 17 d. bei 24 d. pirmininkaujanti valstybė narė informavo Nuolatinį atstovų komitetą apie derybų pažangą. 2020 m. birželio 30 d., išnagrinėjęs galutinį kompromisinį tekstą siekiant susitarimo, Nuolatinis atstovų komitetas patvirtino 2020 m. birželio 22 d. teisėkūros institucijų pasiektą politinį susitarimą ⁸.

2020 m. liepos 7 d. EP Teisės reikalų komitetas patvirtino tekstą. Tą pačią dieną Teisės reikalų komiteto pirmininkas nusiuntė laišką Nuolatinis atstovų komiteto pirmininkui, kuriame nurodė, kad, tekstą patikrinus abiejų institucijų teisininkams lingvistams, jis Teisės reikalų komitete ir plenariniame posėdyje rekomenduotų per antrąjį svarstymą priimti Tarybos per pirmąjį svarstymą priimtą poziciją be pakeitimų.

Tuo remdamasis, 2020 m. liepos 22 d. Nuolatinis atstovų komitetas rekomendavo Tarybai patvirtinti politinį susitarimą ⁹; 2020 m. rugsėjo 21 d. Taryba (Žemės ūkis ir žuvininkystė) jį patvirtino.

II. TIKSLAS

Šia direktyva siekiama sustiprinti vartotojų ir įmonių pasitikėjimą vidaus rinka užtikrinant sąžiningesnę konkurenciją ir stiprinant veiksmingą Sąjungos teisės vartotojų apsaugos srityje vykdymo užtikrinimą. Konkrečiau, pasiūlymu valstybių narių paskirtiems kompetentingiems subjektams suteikiama galimybė pareikšti atstovaujamuosius ieškinius dėl uždraudžiamųjų ir teisių gynimo priemonių tais atvejais, kai Sąjungos teisės pažeidimai daro poveikį vartotojų grupei. Juo būtų pakeista dabartinė Ieškinių dėl uždraudimo direktyva ir atsižvelgta į poreikį nustatyti horizontalųjį ES požiūrį į kolektyvinį teisių gynimą, grindžiamą bendrais nacionalines teisės tradicijas atitinkančiais principais, ir užtikrinamos apsaugos nuo galimos piktnaudžiavimo rizikos priemonės.

⁸ Dok. 9059/20.

⁹ Dok. 9592/20 + COR 1 + ADD 1.

III. PER PIRMAJĄ SVARSTYMĄ PRIIMTOS TARYBOS POZICIJOS ANALIZĖ

1. Dalykas ir taikymo sritis (1 ir 2 straipsniai, taip pat I priedas)

Patikslinamas direktyvos dalykas – užtikrinti, kad atstovaujamuosius ieškinius, kuriais siekiama apsaugoti kolektyvinius vartotojų interesus, būtų galima pareikšti visose valstybėse narėse, taip pat patikslinamas jos ryšys su galiojančiomis tarptautinės privatinės teisės normomis. Taryba pritarė EP pasiūlytai apsaugos priemonei, kad direktyva neturėtų būti pagrindas mažinti vartotojų apsaugą srityse, kurioms taikomi I priede pateiktame sąraše išvardyti teisės aktai. Šis sąrašas buvo atnaujintas ir apima tokias sritis kaip finansinės paslaugos, kelionės ir turizmas, energetika, sveikata, telekomunikacijos ir duomenų apsauga.

2. Vidaus ir tarpvalstybinių ieškinių atskyrimas (4 ir 6 straipsniai, taip pat atitinkamos 3 straipsnyje pateiktos apibrėžtys)

Tarybai buvo svarbu nustatyti bendrus ir griežtesnius kompetentingų subjektų skyrimo tarpvalstybinių ieškinių tikslais ir jų tarpusavio pripažinimo užtikrinimo kriterijus. Atsižvelgiant į EP pasiūlymus, kompetentingų subjektų skyrimo vidaus ieškinių tikslais kriterijai turi atitikti direktyvos tikslus.

3. Atstovaujamųjų ieškinių finansavimas (4 ir 10 straipsniai)

EP išreiškė susirūpinimą dėl kompetentingų subjektų finansavimo skaidrumo ir taip pat siekė sugriežtinti interesų konflikto prevencijos taisykles. Dėl to Taryba pritarė pakeitimams, susijusiems su išsamesniais paskyrimo kriterijais ir trečiųjų šalių teikiamu ieškinių dėl teisių gynimo finansavimu. Todėl valstybės narės turi užtikrinti, kad būtų užkirstas kelias interesų konfliktams ir kad dėl trečiųjų šalių teikiamo finansavimo atstovaujamieji ieškiniai nenukryptų nuo kolektyvinių vartotojų interesų apsaugos tikslo. Jei kyla pagrįstų abejonių, kompetentingiems subjektams gali tekti teismui arba administracinei institucijai atskleisti finansinę savo finansavimo apžvalgą.

4. Atstovaujamųjų ieškinių veikimas (7, 8, 9 ir 12 straipsniai)

Tarybai buvo svarbu išsamiau paaiškinti atstovaujamųjų ieškinių veikimą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos perkelti direktyvą į nacionalinę teisę ir ją taikyti, todėl buvo įtrauktas atskiras straipsnis dėl uždraudžiamųjų priemonių. EP principas „moka pralaimėjusi šalis“ buvo labai svarbus užkertant kelią piktnaudžiavimui bylinėjimusi. Šiuo atžvilgiu įtraukta keletas pakeitimų ir paaiškinimų, be kita ko, panaikintas reikalavimas, kad norint taikyti teisių gynimo priemonės, būtinas išankstinis galutinis sprendimas dėl uždraudžiamosios priemonės.

5. Informacija apie atstovaujamuosius ieškinius (13 straipsnis)

EP nuomone, svarbu sustiprinti nuostatas dėl vartotojams skirtos informacijos apie atstovaujamuosius ieškinius. Taryba pritarė šiam tikslui ir laikėsi nuomonės, kad toks sustiprinimas turėtų būti atliekamas proporcingai. Šios nuostatos buvo atitinkamai pritaikytos.

6. Pagalba kompetentingiems subjektams (20 straipsnis)

EP nuomone labai svarbu sustiprinti ir detalizuoti nuostatas dėl kompetentingiems subjektams teikiamos pagalbos. Taryba susitarė, kad valstybės narės imsis priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti, kad išlaidos netrukdytų kompetentingiems subjektams siekti uždraudžiamųjų ar teisių gynimo priemonių.

7. Europos ombudsmenas (23 straipsnio 3 dalis)

EP prašymu tekste nustatytas reikalavimas, kad Komisija įvertintų, ar tarpvalstybinius atstovaujamuosius ieškinius būtų geriausia nagrinėti Sąjungos lygmeniu, įsteigiant Europos ombudsmeno atstovaujamųjų ieškinių dėl uždraudžiamųjų priemonių ir teisių gynimo priemonių klausimais pareigybę.

8. Direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę, taikymo pradžios ir pereinamojo laikotarpio nuostatų taikymo terminai (22 ir 24 straipsniai)

Atsižvelgiant į pasiūlymo sudėtingumą, visų pirma valstybėms narėms, kuriose nėra įdiegtos atstovaujamųjų ieškinių sistemos, buvo svarbu, kad Taryba suteiktų valstybėms narėms daugiau laiko direktyvai perkelti į nacionalinę teisę ir pradėti ją taikyti (atitinkamai 24 ir 30 mėnesių).

IV. IŠVADA

Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija atspindi teisingą ir suderintą kompromisą, pasiektą Tarybos ir Europos Parlamento derybose, padedant Komisijai. Po ilgų diskusijų dėl kolektyvinio teisių gynimo mechanizmo Europos lygmeniu, vartotojams ir prekiautojams galiausiai buvo nustatyta ES lygmens sistema, kuri pagerins vartotojų apsaugos taisyklių laikymąsi ir padės užtikrinti vienodas sąlygas įmonėms.
